

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Сашко Кръстев Плачков

**Ръководител на катедра „Технологично обучение и професионално образование“ към
Технически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...,

докторска програма „Методика на обучението по бит и технологии“

Автор: Антония Веселинова Имандиева

Тема: Формиране на система от компетенции по икономика и предприемачество в технологичното обучение в средното училище

Научен ръководител: проф. д-р Марина Спасова Иванова - Педагогически факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

1.1. Процедурата

Със заповед № Р33-6575 от 28.11. 2019 г. и Р33-6704 от 05.12. 2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Формиране на система от компетенции по икономика и предприемачество в технологичното обучение в средното училище“ за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по бит и технологии“.

Автор на дисертационния труд е Антония Веселинова Имандиева– докторантка в задочна форма на обучение към катедра „Естетическо възпитание“ на Педагогическия факултет с научен ръководител проф. д-р Марина Спасова Иванова от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Антония Веселинова Имандиева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи: молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд; автобиография в европейски формат; копие от диплома за висше образование ОКС 'магистър' по специалността „Финансов мениджмънт“; протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд; дисертационен труд; автореферат; списък на научните публикации по темата на дисертацията; копия на научните публикации; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; доклад за спазване на специ-

фичните изисквания на Педагогическия факултет към ПУ „Паисий Хилендарски“; служебна бележка от Редакционната колегия на сп. „Докторантски изследвания“, относно приета за публикуване научна статия; квитанции за внесени такси за докторантско обучение – 2 бр.; справка за спазване на Националните минимални изисквания.

Докторантката е приложила 1 бр. дисертационен труд, 1 бр. автореферат, 7 бр. публикации, като 1 бр. е под печат с надлежно представен документ. Приемам за сведение, но не подлагам на оценка посочения под № 8 в списъка на публикациите монографичен труд със заглавие „Формиране на система от компетенции по икономика и предприемачество в технологичното обучение в средното училище“, защото дублира темата на дисертационния труд, липсва протокол от обсъждане на катедрен съвет и не влиза в състава на Минималните национални изисквания. Не подлагам на оценка и публикация № 4, защото считам че не съответства на тематиката на дисертационния труд. Три от публикациите са в съавторство с научния ръководител на докторантката, което следва да се приеме позитивно. Надлежно представените разделителни протоколи дават възможност за обективно разграничаване на приносите на съавторите.

Докторантката Антония Веселинова Имандиева е представила и сведение за изпълнение на Минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, от което приемам за обективно верифицирани: дисертационен труд - 50 точки; статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове - 30 точки /публикации №№ 2,3,5 и 6/. Или общо 80 точки. Не приемам точките за: публикация № 1, защото липсват следи от книжното тяло с ISBN; за публикация № 7, защото наименованието в списъка не съответства на това в книжното тяло; за монографията, което вече обосновах, и защото неправилно е посочена като хабилитационен труд; за участието в национален научен или образователен проект, защото липсват данни за проекта и за заеманата позиция от докторантката при изпълнението му.

Кратки биографични данни за докторанта

1.2.1. Образователно-научен профил

Антония Веселинова Имандиева е родена на 15.07. 1983 г. в гр. Пловдив. Завършила е: средно образование с чуждоезиков профил – 2002 г.; висше образование по специалността „Международни икономически отношения“ в ПУ „Паисий Хилендарски“, ОКС „Бакалавър – 2006 г.; ОКС „Магистър“ по специалността „Финансов мениджмънт“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ - 2007 г. Зачислена е за докторант в задочна форма на обучение по докторска програма „Методика на обучението по бит и технологии“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ - 2015 г. Учасствала е като студентка в програмата Сократ/Еразъм в Университет по икономика и технологии "Лил 1", гр. Лил, Франция – 2005 г.

1.2.2. Професионално-компетентностен профил

Професионалната реализация на Антония Имандиева е последователно ориентирана в: банково дело (2007 -2010 г.), финанси (2010 – 2011 г.), производство и външна търговия (2011 – 2012 г.), електронна търговия (2012 – 2014 г.), производство и външна търговия (2015 – до момента). Видно е, че опитът и е свързан преимуществено с развиване и прилагане на компетенции от областта на нейната бакалавърска и магистърска програма. Впечатлява високото равнище на чуждоезикови компетенции, които притежава докторантката – френски, английски, испански и италиански език, нива C2, B1 и A1, съобразно Общата Езикова Европейска Рамка (ОЕЕР). В дисертационният труд преимуществено са използвани литературни източници на английски и френски език. Дигиталната компетентност на докторантката намира израз в използването на инструменти на Microsoft Office™ MS, Access, Internet, SAP, Euromark+ + QF Map.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на разработения в дисертационния труд проблем произтича от Европейските директиви за развиване на ключовата компетентност „инициативност и предприемчивост“ и липсата на достатъчно теоретични обобщения и практико-приложни модели в училищното образование, и в частност в обучението по „Технологии и предприемачество“.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира задълбочено познаване на проблема за иновационния потенциал на икономиката и предприемачеството в образователния процес в средното училище. Умело използва компаративния подход за проучване и представяне на добри практики в образователните системи на някои високоразвити страни.

4. Методика на изследването

Изборът на методика на изследването се отличава с убедителна научна аргументация от докторантката, съобразен е с концептуалния замисъл и добре конструираната методологична база на изследването (предмет-обектна локализация, цел, задачи, хипотеза). На тази основа избраният научен инструментариум предполага надеждност на изследователския процес и обективност на резултатите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Параметри на труда: 219 стр. текст, в това число са включени приложения и заглавия със 143 автори, от които 41 на български език, 99 на английски, френски и испански език, и интернет-адреси с коректно отразяване на влизанията. Похвално е, че са проучени авторитетни учени с актуални заглавия, представители на различни научни школи, имащи отношение към въвеждането на предприемачеството в образователния процес. Текстът е съпътстван от онагледяване, състоящо се от 8 бр. фигури, 8 бр. схеми, 26 бр. таблици, 7 бр. диаграми, 4 бр. изображения и 1 бр. графика. Липсва адекватното им обозначаване и като цяло считам, че това са разточителни обеми. Особено при таблиците, изпъква нерационално конструиране с обременяване на текста и трудно проследяване на данните в тях, например Табл. 21 е с дължина от стр. 147 – стр. 151, Табл. 25 – от стр. 180 – стр. 184?! Някои от схемите, фигурите, таблиците

и изображенията би могло да бъдат позиционирани в приложенията. Графика 1 на стр. 190 е с твърде сложен и трудноразбираем релеф и параметри.

Структурата на труда е правилно изградена и е съставена от увод, четири глави, изводи, препоръки и заключение, с логическа връзка и съподчиненост между тях. Изказът в изложението на докторантката е ясен, разбираем, с обективни анализи и преценки, точна терминологична употреба, което свидетелства за високата и ерудиция. Основният акцент на изложението в първа и втора глава е поставен върху същността на формирането на предприемачески умения в образователна среда. Сполучливо е изведен положителния педагогически опит на англо-саксонските предприемачески педагогики, ефектите от тях, и са потърсени обективни предпоставки и проекции в обучението по „Технологии и предприемачество“ в българското средно училище. Трета и четвърта глава на дисертацията са посветени съответно на процедурно-методическите характеристики на изследването и на представянето и анализа на резултатите. Методологичните компоненти – цел, предмет, обект и хипотеза изискват прецизиране. Задачите на изследването са правилно определени, конкретни и изпълними са, и са в контекста на експерименталните процедури и резултати. Изводите и препоръките са обективни и се базират на личните наблюдения, експериментална подготовка и провеждане от страна на докторантката. Налице е и коректно използване на статистически апарат за количествен и качествен анализ на експерименталните данни. Необходима е повече прецизност при табличното представяне на данните, както и при някои от диаграмите – повече яснота и разбираемост. В теоретичен и приложен аспект могат да бъдат открити следните научни приноси: **Теоретично** проучване и сравнителен анализ на научни концепции и обобщения, модели и добри практики за приложимост на предприемачески педагогики в реална образователна среда; **Научно обосноваване** и систематизиране на продуктивни методически модели за обучение по предприемачество; **Разработване** и апробиране на авторски методически модул за формиране на компетенции по икономика и предприемачество в обучението по „Технологии и предприемачество“ за 6-ти клас на средното училище; **Разработване и апробиране** на диагностичен инструментариум за оценяване и установяване нивото на знанията, уменията и компетенциите по икономика и предприемачество в технологичното обучение. Считаю, че посочените приноси на Антония Имандиева са нейни лични творчески постижения и по безспорен начин отразяват позитивното влияние на нейната професионална и педагогическа подготовка върху качеството на научното и развитие.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Прави добро впечатление активността на Антония Имандиева да публикува чрез участие в различни национални и международни научни форуми във всички етапи на обучението си в докторската програма. Представените от докторантката публикации, които коментирах в т.1, са направени достояние пред научната общност и са в пряка връзка с формирането на научния и профил. По убедителен начин тези публикации показват цялостния времеви и етапен диапазон в научното развитие на Антония Имандиева като целенасочен, компетентен, активен автор и изследовател. Във всички публикации ясно се очертава личното участие и авторство на докторантката.

7. Автореферат

Авторефератът на докторантката отразява в достатъчна степен основните съдържателни параметри на дисертационния труд и постигнатите резултати в него. Обемът е оптимален, но считам този формат за неподходящ.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Вече бяха посочени някои от моите критични бележки, които имат добронамерен характер и по никакъв начин не намаляват изтъкнатите достойнства на труда. И още, препоръ-

ръчвам да ориентира авторският си потенциал към разработването на учебни помагала и материали с прилагането на компетентностни матрици, съобразно учебните програми по „Технологии и предприемачество“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разработеният и представен от Антония Имандиева дисертационен труд е в завършен вид и по категоричен начин показва, че целта и задачите на изследването са изпълнени, методологичната схема е спазена. Анализът и представянето на резултатите убедително потвърждават значимостта на труда за използването на методически модул за формиране на компетенции по икономика и предприемачество в обучението по „Технологии и предприемачество“. Трудът **съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Антония Веселинова Имандиева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Методика на обучението по бит и технологии“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от оценяваните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Антония Веселинова Имандиева в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по бит и технологии“.

12.01. 2020 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Сашко Плачков